

ПРИКАЗ КЊИГЕ „ГЛОБАЛНА ПОЛИТИКА СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА 2001–2012.“ СВЕТЛАНА ЂУРЂЕВИЋ ЛУКИЋ

Катарина Штрбац
Министарство одбране Републике Србије,
Институт за стратегијска истраживања

Глобална политика Сједињених Америчких Држава
2001–2012, Светлана Ђурђевић Лукић,
Институт за међународну политику и привреду,
Београд, 2013, 178 стр.

Књига *Глобална политика Сједињених Америчких Држава* представља јединствено дело објављено у Србији које, пре свега, говори о америчкој спољној политици, затим о доминантним теоријама међународних односа, утицају америчке спољне политике на безбедност у свету, али и америчким погледима на малу тачку на глобусу званој Западни Балкан.

Зашто је ауторка започела своју анализу доминантним теоријама међународних односа? Без доброг познавања најутицајнијих и најпознатијих теорија нема ни доброг познавања прилика у САД, али ни утицаја САД на светске прилике. Сваки озбиљнији аналитичар прилика у свету,

ради разумевања, мора бити добар познавалац теоријских аспеката на којима се заснивају међународни односи, као и специфичних традиција у погледу на спољну политику Сједињених Америчких Држава. Ауторка то свакако јесте, а своје познавање прилика у САД показује и коришћењем импозантне библиографије, поготово књига које обрађују новију америчку спољну политику.

Следећи своју замисао о сагледавању политике САД у овом периоду преко идеја, стратегија и праксе спољнополитичког деловања, ауторка наглашава значај објављених Стратегија националне безбедности, и то: Бушове из 2002 (у мањој мери оне из 2006) и Обамине из 2010. године. Бушова прва стратегија, настала у околностима након терористичких напада 11. септембра 2001. године и великог утицаја тзв. неоконзервативаца, поставља САД као светског хегемона који унилатерално одлучује о „добрим“ и „лошим“ земљама и на основу тога одобрава селективну помоћ у успостављању „демократије“, али и подршку режимима који желе учешће у „рату против терора“. Са безбедносног становишта, Бушова СНБ нагласила је претње светској безбедности, али и изазове, ризике и претње које угрожавају територију САД. У тој СНБ је видљив заокрет ка неким новим претњама глобалној без-

бедности (недржавни актери у безбедности као што је Ал Каида, државе „терористи“, али и друге асиметричне претње као што су заразне болести итд.)

Такође, анализирана је милитаризација на којој је почивала Бушова администрација, а што је значајно утицало на односе САД са осталим актерима у свету, будући да су они сагледавани примарно са становишта њихове стратешке позиције и политичке подршке „рату против терора“.

Другачије поимање безбедности, америчке и глобалне, видљиво је у стратегији Барака Обама из 2010. године, којом је наглашено напуштање Бушове политике превентивног напада и заговара се јачање сарадње са највећим актерима у светској безбедности, Русијом, Кином и Индијом. Ауторка анализира те спољнополитичке и безбедносне трендове у обе стратегије националне безбедности САД. У књизи је постављена јасна дистинкција између Буша и Обама у спровођењу спољне политике САД војним и/или дипломатским средствима, односно осцилације у поимању безбедносног окружења и потребе коришћења међународних институција и сарадње, што књигу чини још вреднијим штивом на српском језику. Истовремено, ауторка навођењем својих ранијих радова демонстрира утемељеност својевремених процена о невеликој могућности за дубље промене америчке политике у Оба мином првом мандату, с обзиром на низ ограничења у политичком и административном систему САД.

У делу који се бави конкретним секторима, ауторка анализира одбрану, дипломатију и развојну помоћ, представљајући тако ретку књигу на српском језику која проучава утицај ЗД (енг: *defence, diplomacy, development*) као прокламованог оквира за синергијски утицај Сједињених Америчких Држава на глобалне прилике. Укључена је и анализа развојне помоћи, као елемента спољне и безбедносне политике САД, што је област недовољно позната не само широј него и стручној домаћој јавности. Било би занимљиво да се ово истраживање настави, будући да је започео други Обамин мандат, да се фокус ЗД фактора мења, али и да јача утицај других глобалних актера.

Поглавље о Западном Балкану препуно је чињеница које дају право на закључак да регион није приоритетан за САД, али да и даље са великом пажњом прате прилике у свим земљама. Уочљива је конзистентност обе администрације у односу на „замрзнуте конфликте“ у земљама Западног Балкана, односно континуитет у погледу приоритета САД у овом региону.

Књига је веома вредно штиво за све који проучавају међународне односе и безбедност на нашим просторима и препоручује се за читање.